

8. Третьякова Т. А. Методика формирования коммуникативной компетенции в чтении литературы по специальности в интенсивном курсе обучения английскому языку (неязыковой вуз, начальный этап). – Дис. ... канд. пед. наук. — Киев, 1992.

9. Зерneckая А. А. Принципы организации технологии формирования коммуникативной компетенции чтения при помощи ЭВМ (на материале рус. яз. как иностранного). — АКД, Киев, 1992

Поступило в редакцию 1.02 2002

УДК 378.147.82И

Бутева В. Е.

ЕТАПИ НАВЧАННЯ ЗРІЛОМУ ПРОФЕСІОНАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОМУ ЧИТАННЮ В УМОВАХ НЕМОВНОГО ВУЗУ

Стаття присвячена етапам навчання зрілому професійно-орієнтованому читанню, кінцевою метою яких є формування читання як засобу адаптації майбутнього фахівця до нових соціально-політичних умов, як засобу самоосвіти і самонавчання.

Зріле професійно-орієнтоване читання являє собою “специфічну форму активного вербального письмового спілкування-діалогу, основними цілями якого є оперативна орієнтація і пошук, прийом, присвоєння і наступне цільове застосування накопиченого людством досвідом у професійних областях знань”. [1, с. 18]

Очевидно, що формування такого читання забезпечило б студенту автономність у рішенні навчальних задач. Компетентний студент скоріше може перейти від іншомовного читання як мети навчання в немовному вузі до читання як засобу навчання, що дуже актуально в сучасних умовах.

Для того щоб навчити студентів зрілому професійно-орієнтованому читанню необхідно, на наш погляд, перебороти наступні етапи в навчанні читанню.

Як відомо, початковим моментом читання є зорове сприйняття тексту. Вибір одиниці текстосприяття залежить від рівня сформованості іншомовного читання в студента. Студент-першокурсник немовного вузу, на наш погляд, як одиницю текстосприяття повинний виділити синтагму — мінімальну значеннєву одиницю зв'язної мови, що поряд з лексичним значенням передає і визначені значеннєві відносини. Навички виділення синтагм забезпечать студенту перехідне значеннєве сприйняття від дрібних до більш великих одиниць. Ми називаємо цей етап синтагмированим читанням, деяким перехідним варіантом навчального читання на шляху оволодіння студентом зрілим читанням як умінням.

Гаспаров Б. М. називає одиниці зв'язної мови “комунікативними фрагментами, якими розполагає цілого і конкретного компонента, що говорить у якості, мови, готового до вживання”. [2, с. 117]

Таким чином, перший етап, етап синтагмированого читання, забезпечуючий виділення одиниць читання зв'язної мови, є необхідним початковим етапом у навчанні зрілому іншомовному читанню в студентів.

Саме тут, на етапі навчання синтагмированому читанню особлива увага в аудиторії варто приділяти оволодінню термінологією. Від студентів вимагаються не приблизні догадки. А точне знання термінів. Звідси неминучість вибіркового терміно-

логічного перекладу окремих комунікативних фрагментів тексту (Але не суцільного!)

Не менш важливим етапом текстової діяльності при навчанні професійно-орієнтованому читанню є читання з повним розумінням що читається, основна мета якого “антиципація” читається в контексті” [3, 130]. Цей етап навчального читання вимагає умінь по визначенню основної ідеї тексту, структури тексту, основного змісту по транзитивних зв'язуваннях, включеним у текст схемам і картинкам, уміння мовного здогаду на основі контексту. Такий вид читання слідом за американським методистом (Day Richard R.) ми називаємо інтенсивним.

Опанувавши навчальним синтагмированим і інтенсивним видами читання, студент здатний вирішувати навчальні задачі, освоює не тільки термінологію, але і лексико-граматичний лад.

Заключним же етапом навчання зрілому професійно-орієнтованому читанню є навчання безпосереднє зрілому читанню, тобто “читанню, при якому увага читаючого зосереджена на змісті тексту і не відволікається мовний і технічний сторонами”. [4, с. 199]

Етап екстенсивного читання є перехідним до такого читання. Ціль екстенсивного читання — навчання читанню через читання. Продемонструвати значимість володіння професійно-орієнтованим текстом іноземною мовою можна:

1) на внеаудиторном читанні, де читання повинне відповідати рівню студента, а точніше інформативній основі, сформованій в нього раніше в процесі іншомовного читання в аудиторії. Тут істотно значення мають прийоми перевірки розуміння, що повинні носити комунікативний характер.

Це можуть бути: тексти, інтерв'ю, анотування й інші види робіт усе більш і більш прагматичного характеру.

Хоча по цілям і характеру це навчальні види робіт, студент у стані використовувати свої уміння в реальному житті.

2) при написанні дипломної роботи, можливо, при захисті диплома іноземною мовою, де комунікативно читацька компетенція студента знаходить свій прояв ні в навчальних, а в реальних мовних діях і ситуаціях. Тут можна згадати й Інтернет з його чаттинговими програмами.

У сучасних умовах уміння студента немовного вузу читати іноземною мовою розглядається не тільки як уміння використовувати читання для формування власного рішення тієї чи іншої проблеми, навчальної чи наукової задачі, не тільки для підбора літератури при написанні дипломної роботи, але і для виходу на закордонну фірму для можливого працевлаштування і так далі.

Список литературы

1. Серова Т. С. Психологические и лингвистические аспекты обучения ПОИ в вузе. — Свердловск: Просвещение, 1967 — С.18
2. Гаспаров Б. М. Язык, Память, Образ. Лингвистика языкового существования. — Москва: Новое литературное обозрение, 1996. — С.117
3. Барабанова Г. В. О видах иноязычного чтения в техническом вузе. — Севастополь: V Международная научно-методическая конференция, 1998. — С.130
4. Миролубов А. А. Общая методика обучения иностранным языкам. — Москва: Просвещение, 1967. — С.199